

Ter gelegenheid van de pensionering van dr Rienk Rienks, cardioloog, organiseren het Centraal Militair Hospitaal en de afdeling cardiologie van het UMCU een afscheidssymposium, getiteld:

Het hart onder uitdagende militaire omstandigheden

In het ochtendprogramma (Engelstalig) bespreken cardiologen van de NATO werkgroep HFM-251 "Aviation Cardiology" de nieuwe cardiologische richtlijnen voor luchtvaarders zoals piloten, loadmasters etc zoals die binnenkort worden gepubliceerd in Heart.

In het middagprogramma (in het Nederlands) komen diverse onderwerpen aan de beurt zoals de cardiale belasting tijdens sport, hyperbare en hypobare omstandigheden en specifieke onderwerpen waarnaar door het UMCU/ CMH onderzoek naar is gedaan zoals sporten met een ICD en de effectiviteit van het sluiten van een PFO bij duikers na een doorgemaakt duikongeval.

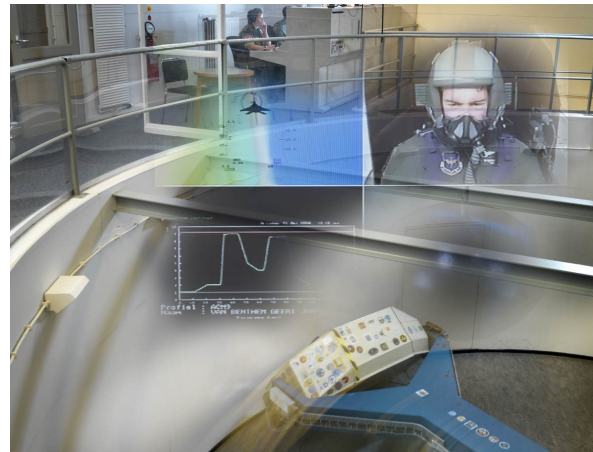
Accreditatie:

Aangevraagd voor cardiologen, sportartsen, huisartsen, bedrijfsartsen, keuringsartsen, verzekeringsartsen (6 punten).

AFSCHEIDSSYMPIOSIUM DR RIENK RIENKS, CARDIOLOOG

The heart under challenging military circumstances

Datum: 16-11-2018

Plaats: Auditorium van het Nationaal Militair Museum, Verlengde Paltzerweg 1, 3768 MX Soest

Aanvang: 09.00 uur, eind 17.10 uur. Na afloop is er gelegenheid om afscheid te nemen van dr Rienks

Inschrijfgeld: geen.

Deelnemers aan het congres hebben gratis toegang tot het Nationaal Militair Museum.

Het Centraal Militair Hospitaal en afdeling
Cardiologie van het UMCU organiseren:

SYMPOSIUM

Vrijdag
16 November
2018

The heart under
challenging
military
circumstances

*Het hart onder uitdagende
militaire omstandigheden.*

UITNODIGING / PROGRAMMA

PROGRAMMA

chair(s)	
09.00-09.10	Opening
09.10-09.30	Historical perspective: presentation of the Working Group Dr Rienk Rienks, cardioloog, UMCU/ CMH, Utrecht Hierin wordt historische ontwikkeling van (militaire) richtlijnen voor luchtvaardenden belicht, en worden de leden van de werkgroep geïntroduceerd. The 1 % Rule, 3D matrix Dr Gary Gray: MD, PhD, Canadian Forces Environmental Medical Establishment, Canada Hierin wordt de systematiek uiteen gezet volgens welke de keuringen voor luchtvaardenden plaats vinden. Behalve een "drempelwaarde" voor de kans op plotselinge cardiale incapacitatie (1% rule) wordt ook de rol van de luchtvaardende in het vliegproces betrokken (bv piloot versus crew). Cardiac screening Dr Ed Nicol, Wing Commander, cardiologist, Royal Air force, UK Hierin wordt beschreven hoe de keuringsrichtlijnen zijn voor asymptomatische luchtvaardenden, met name op het gebied van coronaire hartziekten. Ook de plaats van nieuwe technieken (met name coronaire CT) in het keuringsproces zal hierin worden besproken The Suspect study Maj Erik Frijters, vliegerarts, Centrum Mens Luchtvaart, Soesterberg Bij de Koninklijke Luchtmacht loopt momenteel een onderzoek naar de prevalentie van coronaire hartziekte bij asymptomatische luchtvaardenden boven de 40 jaar, door middel van coronaire CT, de SUSPECT studie. De voorlopige resultaten hiervan zullen worden gepresenteerd. Established CAD Dr Eddie Davenport: Lt Col USAF, cardiologist, USA De richtlijnen ten aanzien van luchtvaardenden met bewezen coronairlijden worden hier gepresenteerd. Besproken zullen worden het beleid na myocardinfarct, PCI, CABG. Panel discussion
09.30-09.50	
09.50-10.10	
10.10-10.30	
10.30-10.50	
10.50-11.00	
11.00-11.30	Coffee break

11.30-11.50	Cardiac arrhythmias: supraventricular Dr Norbert Guettler, Col, cardiologist, German Air Force, Center of Aerospace Medicine, Fuerstentfeldbruck, Germany De richtlijnen ten aanzien van atriumfibrilleren en WPW zullen hierbij worden besproken, evenals het beleid na PVI cq ablatie.
11.50-12.10	Cardiac arrhythmias: ventricular Dr Olivier Manen, Col, French Air Force/Armée de l'air, France De richtlijnen ten aanzien van ventriculaire ritmestoornissen, met name PVC's, non sustained VT's, VT/VF zullen worden besproken. Cardiomyopathy Dr Joanna d'Arcy: Wing Commander, cardiologist, Royal air force, UK De richtlijnen ten aanzien van hypertrofische en gedilateerde cardiomyopathie zullen worden besproken. Valvular disease Dr Thomas Syburra, Maj, cardiothoracic surgeon, Swiss Air force, Switzerland De richtlijnen ten aanzien van hartkleplijden, mn hartklepoperaties, zullen worden besproken.
12.10-12.30	
12.30-12.50	
12.50-13.00	

13.00-14.00: Lunch

AFSCHEIDSSYMPIOSIUM

Dr. RIENK RIENKS,
Cardioloog

The heart under challenging
military circumstances

*Het hart onder uitdagende
militaire omstandigheden.*

Symposium locatie: Auditorium
Nationaal Militair Museum
Verlengde Paltzerweg 1
3768 MX Soest

Aanmelden: *secretariaat directie
Centraal Militair Hospitaal*

Directiesecretariaat_cmh@mindef.nl
Yvonne van der Linde, 030-2502581

chair(s)	
14.00-14.30	Belasting van het hart bij vliegen LtKol Ted Meeuwssen, hoofd luchtvaartfysiologie, CML, Soesterberg De effecten van hypobare omstandigheden op het hart en de mogelijke cardiale problemen die daarbij kunnen ontstaan (ritmestoornissen, ischemie) worden besproken. Belasting van het hart bij duiken Prof dr Rob van Hulst, duikerarts, AMC Amsterdam De effecten van hyperbare omstandigheden op het hart en de mogelijke cardiale problemen die daarbij kunnen ontstaan (ritmestoornissen, ischemie, decompressieziekte) worden besproken Belasting van het hart bij sporten Dr Jan Hoogsteen, cardioloog, Maxima Medisch Centrum, Veldhoven De effecten van sporten op het hart (bv sporthart) worden besproken, en de mogelijke cardiale problemen die bij intensief sporten kunnen ontstaan (ritmestoornissen, ischemie) worden besproken Pauze
14.30-15.00	
15.00-15.30	
15.30-16.00	
16.00-16.20	Sporten met een ICD Dr Tessa Backhuijs, sportarts, Amphia ziekenhuis, Breda Er is retrospectief onderzoek gedaan in het UMCU naar patiënten met een geïmplanteerde ICD behouden LV functie. Er is speciaal gekeken naar de impact die dit heeft op hun sportieve leven, en of sporters meer ICD shocks krijgen dan niet sporters. De resultaten worden hier gepresenteerd Resultaten van PFO sluiting bij duikers Pieter Stella, cardioloog UMCU, Utrecht Er is retrospectief onderzoek gedaan naar patiënten die verwezen waren naar het UMCU/ CMH met een doorgevoerde duikongeval. Een gedeelte daarvan heeft een PFO occluder gekregen. De resultaten ten aanzien van de effectiviteit van het geven van een PFO occluder ter voorkoming van nieuwe duikongevallen zullen worden gepresenteerd. Terugkijken en vooruitzien Dr Rienk Rienks, cardioloog, UMCU/ CMH, Utrecht Er wordt een terugblik gegeven over 35 jaar cardiologische praktijk in het UMCU/ CMH, en een vooruitblik over het opzetten van een Defensie expertise centrum van de 2e lijns zorg tav "performance under challenging military circumstances" zal worden gegeven.
16.20-16.40	
16.40-17.00	
17.00-17.10	Afsluiting
17.10-18.00	Borrel